

СТАНОВИЩЕ
от проф. д-р Георги Асенов Арнаудов,
преподавател в Нов български университет,
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство”,
за придобиване на образователната и научна степен „доктор“
по професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство”
с кандидат Вита Гухели

Настоящата дисертация на Вита Гухели на тема „Символизмът в соловите песни от албански композитори от втората половина на ХХ век“ (Symbolism in solo songs of Albanian Composers written in the second half of the twentieth century) е развита в рамките на един впечатляващ обем от 219 страници. Дисертацията съдържа кратко резюме, Въведение, 6 поредни номерирани от едно до шест части, които вероятно трябва да бъдат приемани като глави озаглавени съответно: 1. **Произход**, 2. **Стилистични отклонения**, 3. **Връзката текст-музика в символизма**, 4. **Сравнителна методология**, 5. **Аналитична методология**, 6. **Методология на научното изследване**, последвани от също така номерираните 7. **Изводи**, 8. **Приноси и Библиография**, както и приложение с проведени интервюта.

Основната цел на това изследване, така както тя е поставена още във въведението е осъществяването на един съдържателен анализ на „символиката и естетическите елементи“ в художествено-песенния жанр в албанска музика, създадена и цензурирана във времето на тоталитарната държава. Едно такова изследване на символизма като направление в албанската музикална култура е само по себе си е много ценно и приносно защото темата е разработвана рядко и що се отнася именно до албанския контекст по свидетелството на дисертанта „няма публикации или книги, които да разясняват символиката в музикалното изкуство като цяло, а още по-малко – в жанра на соловите песни.“

В текста на изследването са включени анализи на десет творби на знакови албански автори родени в периода между 1919 и 1946 година. Това са автори които според избора на дисертанта „се занимават с основната тема и

чрез изучаване на техните произведения могат да се направят съответните заключения“. Това са композиторите Пренк Якова, Саймън Джони, Тиш Дайя, Тонин Задея, Тонин Харапи, Феим Ибрахим, Лимоз Диздари и Шпетим Куца. Автори, чиито творби Вита Гухели е изследвала и анализирала по отношение на въплътеният в тях символистичен дух, стилите различия, композиционните аспекти в техните произведения. На тази основа, а и благодарение на професионалния път на дисертанта който е бил фокусиран върху соловите песни на албански композитори Вита Гухели се е заела да изясни важни основи и причини за използването на естетиката на символизма в творчеството на избраните от нея автори.

В текста е направен исторически преглед на развитието на символизма и въплъщението му в художествената музика и в частност в жанра на соловите песни, както и анализ на различни по рода си стилистични подходи и авторски стратегии, включително и съпоставянето на символизма с реализма и експресионизма. Опирайки се на сравнителната методология Вита Гухели изследва конкретни примери от соловите песни на албански и косовски композитори в контекста на „етноноционализма“, при това с фокус към периода от втората половина на XX век. Тук следва да отбележа нейните приносни решения в изследването на връзката на композиционните решения и различните подходи в работата с поетичния текст.

Опирайки се на аналитичната методология дисертанта фокусира своето изследване върху горе изброените десет творби на знакови албански автори творили в периода на втората половина на XX век. Тук идва и най ценния и приносен ход на Вита Гухели, която не остава само в полето на анализа, но си позволява да проблематизира при това в една изключително ценна посока. Поставените от нея въпроси са универсални и могат да бъдат отнесени по принцип към състоянието на музикалната култура в край на XX век. Между тях следва да открием конкретно разглеждането на такива стилистични направления които влияят върху появата на символичния дух през 1944-1991 г., на геополитическия и историческия контекст, както и контактите с

големите култури на XX век, които осъзнато или не осъществяват реална хегемония в целият този изследван период.

Текстът на дисертацията на Вита Гухели е основан на цитирания и позовавания на немалък, представителен брой знакови автори, като в частта Библиография са указани общо 90 заглавия на латиница. Всички позовавания и цитирания на текстове са в основния текст на дисертацията и са отбелязани точно и коректно както в него, така и в библиографията. Те обхващат един значим по своя обем период на издаване, като започнем от цитирания на знаменития текст „Hints of singing“ (1894) на испанския певец, вокален педагог и изобретател на ларингоскопа Мануел Гарсия, преминем през позовавания на публикации от периода след втората световна война изследващи символизма в музиката или символиката на разума, обряда и изкуството и така до публикации от 2020. Това впрочем е особено ценно при така изследваната проблематика и сложната динамика на историческото развитие съвременното композиционно мислене.

Аз съм запознат изцяло и в основи с представеният ми от дисертанта автореферат който съдържа 48 страници и синтезирано, много коректно, точно и прегледно представя основни положения от текста на дисертацията.

Аз не познавам лично докторанта, но съм запознат изцяло с пълната документация съпровождаща дисертацията, приемам изброените приноси и на основата на горепосоченото си позволявам да оценя високо и по достойнство както цялата практическа и артистична дейност на Вита Гухели, така и цялостната изследователска работа на дисертанта и написването на текста на дисертацията. Бих желал също така да поздравя научния ръководител – доц. д-р Ермила Швайцер за оказаното методическо и научно сътрудничество. С настоящето бих желал да предложа на уважаемото Научно жури да присъди на Вита Гухели образователната и научна степен „доктор“ по специалност 8.3. „Музикално и танцово изкуство“.

София, 20.10.2021 г.

проф. д-р Георги Асенов Арнаудов